

VI. A MAGYAR KULTÚRA TERJESZTÉSÉNEK KÉRDÉSEI

F á b i á n P á l

Padovai tapasztalatok a magyar kultúra terjesztésével kapcsolatban

Mind a hazánktól távol dolgozó magyar professzoroknak és lektoroknak, mind pedig az itthon működő Nemzetközi Előkészítő Intézet tanárainak egyik elsőrendű feladatuk az, hogy nemzeti műveltségünket és egész mai valóságunkat megismertessék és megszerettessék az óráikat látogató külföldi fiatalokkal, más országok fiaival és leányaival. Padovai tanári munkám során ennek a célnak a megközelítését fontosabbnak tekintettem szinte minden másnál, illetőleg nyíltan vagy rejtve mindig e felé törekedtem előadásom, nyelvórán és társadalmi érintkezésben egyaránt.(..)

Itthon, főként Budapesten nemcsak beszélni lehet mai és múltbeli életünkről, hanem el is lehet vinni külföldi hallgatóinkat a Széchényi Könyvtárba és a Nemzeti Galériába, Dunaújvárosba és Tokajba. Annyi filmet vetíthetünk nekik, ahány csak a programjukba fér, és még sorolhatnám az alkalmakat, lehetőségeket. Ezzel szemben a külföldi vendégtanár elmondhatatlanul nehéz helyzetben van. Nem akarok senkit sem untatni annak felsorolásával, hogy mi minden nem volt nekem Padovában az első egy-két évben, és hogyan javulgatott a helyzet. Ezt a jelenlevők saját tapasztalatukból vagy hazaküldött jelentéseikből

úgyis tudják. Véleményem szerint bizonyos áldozatokat kell vállalni annak érdekében, hogy a külföldön dolgozó magyar professzoroknak és lektoroknak könyvvel, filmmel és egyéb dokumentációs anyaggal való ellátása javuljon. És szükség van egy olyan központra is, amely ezekről a dolgokról intézményesen gondoskodik, mégpedig nemcsak passzívan, hanem aktívan. Ezen azt értem, hogy az igények kielégítésén, a kérelmek lehető teljesítésén túl elkészített pl. néhány jó, a külföld és különösen az egyetemi ifjúság tájékoztatására alkalmas dokumentumfilmet hazánkról. Többször tapasztaltam ugyanis, hogy az említett speciális célnak egyáltalán nem megfelelő filmek állnak csak (sok adminisztratív bonyodalom után) rendelkezésre, amelyek közül a mégis megfelelőket igen nehezen lehetett kiválasztani.

Oktatás és baráti beszélgetés, előadói est és filmvetítés, egyszóval minden azt szolgálja a mi munkánkban, hogy oszlassuk a hazánkat körülvevő tájékoztatatlanságnak most még bizony sűrű ködét. Kényes tevékenység ez, igen sok tapintat kell hozzá. Ha ugyanis tanítványainknak szünet nélkül görcsösen bizonygatjuk kultúránk értékes voltát, gyáriparunk fejlettségét stb., nem érünk cél: üres propagandának fogják hinni a valóságot. Egy ilyen magatartás helyett természetes öntudatnak kell áthatnia az országunkat ismertető tevékenységet.

Külföldön dolgozó professzorainkat, lektorainkat a magyar kultúra követeinek szokás nevezni, s ez igaz is. Kénytelen vagyok azonban jelentőségünket csökkenteni. Az a helyzet ugyanis, hogy a magyar kultúra népszerűsítésére, terjesztésére nem mi vagyunk a legalkalmasabb és leghivatottabb személyek, hanem annak az országnak a tanárai, művészei, tudósai, amelyekben dolgozunk. Arra kell tehát törekednünk, hogy ta-

nítványaink közül minél többen váljanak a magyar kultúra népszerűsítőivé, és hallgatóink körén kívül is keressünk kapcsolatokat. A szórás - persze - jól tudom, nagyon nagy: száz növendékből vagy szimpatizánsból, ha kettő-három kitart, már sokat mondtam. Mégis ezen kell lennünk mindenképpen. Elvégre mi sem azért ismerjük viszonylag jól pl. a francia irodalmat, mert magyarul tudó francia lektorok közvetítették számunkra, hanem azért, mert ezt a munkát a francia irodalom iránt lelkesülő magyarok vállalták magukra, nem utolsósorban legjobb költőink és íróink. Mi ugyanezt nemigen remélhetjük, de annak megvan a reális lehetősége, hogy tanítványaink közül kultúránknak lelkes és jó színvonalú terjesztőit kineveljük. Ők nálunk jobban fogják érezni és tudni, mivel járulhatunk mi hozzá - rajtuk keresztül - népük kultúrájának gazdagításához. (1970.)

Bodolay Géza

A magyar kultúra szolgálata külföldön

(..) Irodalomtörténész lévén, hadd beszéljek először az irodalomról, amelynek értéke nagyobb, mint külföldön való ismertsége alapján egyesek talán gondolják. Azért kell tehát előállnunk ezekkel az értékekkel lektori szolgálatunk idején, hogy a művelt irodalmi közönség megismerkedhessen velük olyan mértékben, amint megérdemlik.